

Het zuigtabak snus. In Zweden en Noorwegen heel populair, maar in Nederland kent bijna niemand het. Snus is sinds 1992 verboden, terwijl deze tabaksvervanger minder schadelijk is dan een sigaret. Een portie snus wordt onder de bovenlip geplaatst, waardoor de nicotine via het tandvlees in het bloed terecht komt.

Snus: minder schadelijk dan de sigaret, maar toch verboden

Snus is minder schadelijk dan een sigaret. Toch is het zuigtabak in Europa, met uitzondering van Zweden en Noorwegen, verboden. "Voor het verbod op snus is geen rationele rechtvaardiging."

"Dankzij snus kan ik me concentreren en heb ik geen behoefte meer aan een sigaret. Ik voel me door het gebruik van snus relaxter en gezonder dan in de tijd dat ik rookte", zegt snusgebruiker Nils Haeck (41). Toen Nils begon met het gebruiken van snus had hij het probleem dat het niet in Nederland verkocht wordt. "Ik trok mijn stoute schoenen aan en heb via een Zweedse site snus besteld. De snus kwam keurig via de post aan."

Snus is een gemalen tabak vermengd met zout, natriumcarbonaat en aroma's. Het is in de Europese Unie verboden, met Zweden en Noorwegen als uitzondering. Deze landen dwongen bij hun intrede tot de Europese Unie af dat ze zich niet hoefden te houden aan het door de EU ingestelde snusverbod. Het aantal snusgebruikers was in die landen toen al erg hoog.

In 1992 stelde het Europees Parlement

een richtlijn op die bepaalde dat er geen nieuwe vormen van tabaksproducten op de Europese markt mochten worden gebracht. Hier viel snus ook onder. Om dit verbod op snus te rechtvaardigen, baseerde de EU hun oordeel op een rapport van de World Health Organization (WHO). Dit rapport stelde vast dat er een verband was tussen het gebruik van snus en het krijgen van kanker. Achteraf bleek dat de WHO/IARC zich voornamelijk hadden gericht op tabaksproducten uit landen als India en Afrika. Deze tabaksproducten leken op de 'Europese' snus, maar waren het niet.

"Een groot voordeel is dat er geen schade is door mee-roken."

Snus is in de Europese Unie nog steeds verboden omdat de gezondheidsgevolgen van het gebruik van snus nog onvoldoende in kaart zijn gebracht. Uit een onderzoek van medisch tijdschrift 'The Lancet' blijkt echter dat snus niet leidt tot mond- of longkanker. Wel zou je volgens dit onderzoek een verhoogde kans op alveesklieerkanker hebben.

De reden dat snus geen longkanker veroorzaakt is omdat er geen schadelijke tabakrook wordt ingeademd. De sigaret, die dus niet verboden is in de EU, zorgt wel voor een verhoogde kans op longkanker, omdat je de verbrande tabak inhaleert. Stichting Volksgezondheid en Roken, STIVORO, meldt dat er in deze rook veertig kankerverwekkende stoffen zitten. Volgens KWF kankerbestrijding verhoogt roken ook de kans op slokdarmkanker, strottenhoofdkanker, maagkanker, leverkanker, alveesklieerkanker, nierkanker, blaaskanker, baarmoederhalskanker en huidkanker.

Voormalig Europarlementariër Jules Maaten, die binnen het Europees Parlement gold als een tabakexpert, pleitte er vele jaren voor om het verbod op snus op te heffen. Maaten zei in 2007 dat snus minder ongezond is dan een sigaret en dat het voor een vermindering van het aantal rokers kan zorgen. Bovendien is het volgens hem een groot voordeel dat er geen schade is door meeroeken.

Dat er bij snus geen sprake is van rookvorming, is volgens Nils een groot voordeel. "Anderen, waaronder kinderen, roken niet

"Snus zorgt voor een vermindering van het aantal rokers."

mee en je kunt gewoon door 'snussen' in 'no smoking areas'. Het zuigtabak zou ook worden gebruikt door piloten op lange vluchten en door sporters in de Verenigde Staten. De sporters gebruiken snus omdat hun longen op deze manier niet wordt aangetast.

Een groot snusgebruiker kan wel tandvlees of gebitsproblemen krijgen door snus, hiervoor staan dan ook waarschuwingsteksten op de potjes. Bij iemand die veel snus gebruikt en meerdere porties per keer indooft, zou het tandvlees zwart kleunen en zou het tandvlees kunnen verdwijnen. Nils: "De tandvlees mythe dat je tanden uitvallen door snus is flauwekul. Mijn gebit is nog prima na een jaar snussen, ik gebruik vijf doosjes per week. De tandarts complimenteerde me zelfs. Je moet gewoon regelmatig poetsen, net als ieder ander en dan is er geen enkel probleem."

Swedish Match, een internationaal bedrijf dat Zweedse snus ontwikkelt, produceert en verkoopt, stelt op hun website dat er niet langer een permanent verbod op snus mag zijn binnen de Europese Unie. Volgens hen is er voldoende wetenschappelijk bewijs dat aantoonde dat snus onschadelijk is. Swedish Match vindt dat er geen rationele rechtvaardiging is voor het verbod op snus.

Nils geeft regelmatig het advies om te stoppen met roken en over te stappen op het zuigtabak snus. "Ik geef vaak een doosje weg, zodat anderen het een keer kunnen proberen. Ik weet niet of ze hierdoor overstappen, want sommige rokers hebben toch liever een sigaret tussen hun vingers." De reden dat Nils adviseert over te stappen is omdat hij zelf ervaart dat snus minder

Snus

De verboden zuigtabak

De populariteit van Zweedse snus

Snus is onder Zweedse mannen altijd al populair geweest, maar sinds de jaren negentig wordt het zuigtabak ook steeds populairder onder vrouwen. Het percentage vrouwen is zelfs vervijfvoudigt.

Nils Haeck, een Nederlander die snus gebruikt, begon aan snus door zijn werk in Zweden. "Ik werkte als ingenieur veel in Zweden, en veel ingenieurs gebruiken daar snus als alternatief voor roken. In eerste instantie wilde ik gewoon een aantal doosjes proberen, maar ik ben ondertussen – met vijf doosjes per week – een 'grootverbruiker' geworden."

"Snus is een cultureel erfgoed"

Algemeen directeur van de Zweedse site northener.com, Fredrik Söder: "Snus heeft in Zweden een lange historie van meer dan tweehonderd jaar. Het is dus vooral een cultureel erfgoed." Op zijn site, northener.com, staat dat snus in 1914 werd ondergebracht als staatsmonopolie. Er werden toen 103 verschillende merken opgenomen. Na 1919 werd het gebruik minder door de opkomst van de sigaret. Een halve eeuw was het snusgebruik laag, de vraag naar snus daalde van 7.000 ton naar 2.400 ton per jaar. Toen in 1969 bekend werd dat de sigaret gevaarlijk zou zijn, steeg het gebruik van snus. De snus wordt in Zweden zelf gemaakt, er is zelfs een wet die snus omschrijft als een levensmiddel. Hierdoor moest het product in 1970 veranderen om aan verscheidene eisen te voldoen, zoals het veranderen van het recept, de additieven en de houdbaarheid. Naast deze wet moet Zweedse snus voldoen aan hoge kwaliteitseisen. Deze zogenaamde GOTHIAKE® standaard schrijft voor hoe de samenstelling van snus moet zijn. Hiermee is Zweedse snus anders dan de Amerikaanse of de schadelijke Afrikaanse snus.

Tegenwoordig is snus in Zweden populairder dan de sigaret. Söder: De verkopen van onze site groeien jaarlijks met 60 tot 70 procent." Er zijn meer Zweedse mannen die snus gebruiken, dan roken. In 2007 gebruikte 19 procent van de Zweedse mannen van 16 tot 84 jaar snus dagelijks. Van de vrouwen gebruikte 4 procent snus dagelijks. Dit blijkt uit cijfers van het bureau van de statistiek uit Zweden.

Dat er minder vrouwen in Zweden snus gebruiken dan mannen, is volgens Söder vooral in Zweden het geval. "Snus wordt steeds populairder onder vrouwen, toch is deze groei in Zweden minder dan in het buitenland. De reden hiervoor is omdat snus in Zweden nog altijd wordt gezien als een 'mannelijke' vorm van tabaksgebruik. In het buitenland is dit beeld neutraler."

"Snus is goedkoper dan roken"

Toch is het percentage Zweedse vrouwen dat snus gebruikt sinds de jaren '90 vervijfvoudigt. Een verklaring hiervoor is volgens de site snusamerica.com/ sweden de invoering van de portion snus in 1974. In tegenstelling tot de losse snus, zit hier een zakje omheen. Hierdoor krijgt de gebruiker geen vieze vingers en is de snus na gebruik makkelijk te verwijderen.

Dat snus zo populair is zou door de prijs kunnen komen. Een doosje snus is goedkoper dan een pakje sigaretten. "Als verstokte roker rookte ik minimaal wel een pakje sigaretten per dag. Een plastic "blikje" of doosje snus heeft doorgaans 24 buitjes, wat overeenkomt met zo'n 2 a 3 dagen gebruik. Prijzen variëren, maar zo'n doosje kost ongeveer 3 euro. Het snusgebruik is dus veel goedkoper dan roken", aldus snusgebruiker Nils.

"Er zijn veel verschillende smaken, bijvoorbeeld menthol snus"

Dat snus steeds populairder wordt onder vrouwen zou kunnen komen omdat er steeds meer verschillende smaken op de markt bijkomen. Nils: "Net als sigaretten zijn er veel smaken, bijvoorbeeld menthol snus." Een kijkje op northener.com leert ons dat er onder andere snus is in de smaken eucalyptus, cranberry, vanille en kaneel.

Naast deze diversiteit aan smaken worden de potjes steeds leuker vormgegeven. De potjes zijn in allerlei kleuren te krijgen, natuurlijk is dit afhankelijk van het merk. Er zijn zelfs roze potjes met een leuk printje te krijgen. Hierdoor wordt snus steeds populairder bij vrouwen.

Zweden en snus

■ Een doosje waar snus in zit heet een snusdosa. Dit doosje lijkt op een schoensmeerpotje en is in supermarkten te vinden in een koelkast. Snus is een vers product en moet koel worden bewaard.

■ Er zijn twee types snus: vochtige losse poeder (lös snus) die je zelf in een bolletje moet draaien en voorverpakte snus (portion snus) in kleine portiezakjes. Deze zakjes zijn van hetzelfde materiaal gemaakt als theezakjes.

■ Op een doosje snus staat de waarschuwing dat het product tandvlees problemen en tandverlies kan veroorzaken. Ook staat op de onderkant dat het kanker kan veroorzaken, dit om morgelijke schadeclaims in de toekomst te vermijden.

■ In Zweden rookt slechts 14 procent van de mannen dagelijks. Dit is het laagste percentage mannen van heel Europa. Het percentage vrouwelijke rokers ligt in Zweden hoger dan het percentage mannen, dit komt verder niet voor in Europa. (WHO-HFA 2009)

■ Door het lage percentage rokers in Zweden overlijden er weinig mensen aan longkanker. Per 100.000 mensen overlijden er in Zweden 25 aan longkanker, in Nederland is dit het dubbele, namelijk 50 doden per 100.000 mensen. (Eurostat, 2005)

schadelijk is dan het roken van een sigaret. Ondanks onderzoeken die aantonen dat snus veel minder schadelijk is dan een sigaret, is snus in Europa nog altijd verboden. Swedish Match blijft strijden tegen het verbod op snus, omdat het verbod volgens hen "absurd" is. Volgens hen moet deze worden vervangen door een meer redelijke wet. Algemeen directeur van de Zweedse site

northener.com, Fredrik Söder: Wij verwachten dat het verbod op snus in de EU wordt opgeheven binnen twee à drie jaar, iets waar wij heel blij mee zijn." Tot die tijd moet Nils zijn snus bestellen bij Zweedse sites. "Snus is een vers product en kan het beste bewaard worden in de koelkast. Ik moet nu altijd maar hopen dat de snus op tijd wordt geleverd. Want met de post weet je niet hoe lang de snus in een warme vrachtwagen heeft gelegen."

"De tandvleesmythe dat je tanden uitvallen door snus is flauwekul."